

**TÒA ÁN NHÂN DÂN
THÀNH PHỐ HÀ NỘI**

**CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc Lập - Tự Do - Hạnh Phúc**

Bản án số: 77/2019/HNGĐ-PT.
Ngày: 13-5-2019.

NHÂN DANH
NƯỚC CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

*V/v: Giải quyết yêu cầu thay
đổi người trực tiếp nuôi
con sau ly hôn.*

TÒA ÁN NHÂN DÂN THÀNH PHỐ HÀ NỘI

Với thành phần Hội đồng xét xử phúc thẩm gồm có:

- Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa: Ông Lê Trí Cường.
- Các thẩm phán: Bà Lê Thúy Linh và bà Bùi Thị Thu Hồng.

Thư ký Tòa án ghi biên bản phiên tòa: Ông Lưu Việt Thắng.

Đại diện Viện kiểm sát nhân dân thành phố Hà Nội tham gia phiên tòa: Ông Nguyễn Mạnh Thắng, Kiểm sát viên.

Ngày 10 và ngày 13-5-2019, tại trụ sở Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội mở phiên tòa xét xử phúc thẩm vụ án Hôn nhân & Gia đình đã thụ lý số 20/2019/TLPT-HNGĐ ngày 16-01-2019, do Bản án Hôn nhân & Gia đình sơ thẩm số 41/2018/HNGĐ-ST ngày 20-11-2018 của Tòa án nhân dân huyện Gia Lâm bị kháng cáo, theo Quyết định đưa vụ án ra xét xử số 50/QĐXX-PT ngày 22-2-2019, Quyết định hoãn phiên tòa số 21/2019/QĐ-HPT ngày 14-3-2019, Thông báo mở lại phiên tòa số 97/2019/TB-PT ngày 25-3-2019 và Thông báo thay đổi lịch phiên tòa số 98/2019/TB-PT ngày 09-5-2019. Vụ án xét xử giữa các đương sự:

- Nguyên đơn: Chị TTH, sinh năm 1984.

Nơi đăng ký nhân khẩu và thường trú: Khu tập thể 621, xã Dương Xá, huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội. Nơi ở: Số 2406A, tầng 24, block A thuộc Tòa nhà HH03, chung cư Eco Lakeview số 32 phố Đại Từ, phường Đại Kim, quận Hoàng Mai, thành phố Hà Nội.

Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của chị TTH là luật sư Phạm Thanh Tịnh của Văn phòng luật sư Thanh Tịnh, thuộc Đoàn luật sư thành phố Hà Nội. Địa chỉ: Số 32 Kim Đồng, phường Giáp Bát, quận Hoàng Mai, thành phố Hà Nội.

- Bị đơn: Anh ĐTA, sinh năm 1979.

Cùng nơi đăng ký nhân khẩu và thường trú: Khu tập thể 621, xã Dương Xá, huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội.

Người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp cho anh ĐTA là Luật sư Nguyễn Văn Phương của văn phòng luật sư Trường Phát, thuộc Đoàn luật sư thành phố Hà Nội. Địa chỉ: Tầng 3, số 2, lô 1, dãy A, khu đô thị Trung Yên, đường Vũ Phạm Hàm, phường Trung Hoà, quận Cầu Giấy, thành phố Hà Nội.

Đều có mặt tại phiên tòa.

TÓM TẮT NỘI DUNG VỤ ÁN

Chị TTH và anh ĐTA từng là vợ chồng và có 02 con chung là cháu Đỗ Hoàng Hà, sinh ngày 13-6-2007 và cháu Đỗ Hà Phương Linh, sinh ngày 03-02-2012. Tại Quyết định công nhận thuận tình ly hôn số 69/2017/QĐST-HNGĐ ngày 22-3-2017 của Tòa án nhân dân huyện Gia Lâm đã quyết định công nhận chị TTH và anh ĐTA thuận tình ly hôn; giao anh ĐTA trực tiếp nuôi 02 con chung đến khi trưởng thành hoặc có sự thay đổi theo quy định của pháp luật; chị TTH đóng góp tiền cấp dưỡng nuôi con chung cho anh ĐTA mỗi tháng 1.000.000 đồng/ 01 con chung kể từ tháng 4-2017 đến khi trưởng thành hoặc có sự thay đổi theo quy định của pháp luật.

Ngày 11-7-2017, chị TTH khởi kiện tại Tòa án nhân dân huyện Gia Lâm yêu cầu thay đổi người trực tiếp nuôi dưỡng con chung. Theo đó, chị TTH đề nghị được trực tiếp nuôi con chung là cháu Đỗ Hà Phương Linh, còn anh ĐTA tiếp tục nuôi con chung là cháu Đỗ Hoàng Hà.

Lý do khởi kiện của chị TTH như sau: Tại thời điểm giải quyết ly hôn thì chị TTH chưa có việc làm ổn định, chưa có nhà ở và do nguyện vọng rồi gây sức ép của anh ĐTA đối với mình nên đã đồng ý để anh ĐTA trực tiếp nuôi dưỡng 02 con chung. Tuy nhiên, đến nay chị TTH đã có công việc, thu nhập và nơi ở ổn định, có điều kiện trực tiếp nuôi dưỡng con chung. Mặt khác, anh ĐTA và gia đình đã cản trở chị TTH trong việc thăm hỏi con chung. Do đó, chị TTH đề nghị được trực tiếp nuôi con chung là cháu Đỗ Hà Phương Linh và không đề nghị anh ĐTA góp tiền cấp dưỡng nuôi con.

* Anh ĐTA không đồng ý với yêu cầu của chị TTH vì cho rằng mình vẫn đủ điều kiện trực tiếp nuôi 02 con chung. Cụ thể là anh ĐTA có nhà ở, công việc và thu nhập ổn định. Anh ĐTA cho rằng dưới sự chăm sóc của mình và sự hỗ trợ của gia đình thì cả 02 con chung đều khoẻ mạnh, học tập và phát triển bình thường. Anh ĐTA phủ nhận việc chị TTH cho rằng bị cản trở, gây khó khăn khi thăm con. Ngược lại, anh ĐTA khẳng định đã tạo điều kiện thuận lợi và khuyến khích chị TTH thăm nom con chung.

Với nội dung như trên, tại Bản án Hôn nhân & Gia đình sơ thẩm số 41/2018/HNGĐ-ST ngày 20-11-2018 của Tòa án nhân dân huyện Gia Lâm đã chấp nhận yêu cầu xin thay đổi nuôi con của chị TTH. Giao cháu Đỗ Hà Phương Linh, sinh ngày 03-02-2012 cho chị TTH trực tiếp nuôi dưỡng. Anh ĐTA tiếp tục nuôi dưỡng cháu Đỗ Hoàng Hà, sinh ngày 13-6-2007. Tạm hoãn nghĩa vụ cấp dưỡng nuôi con chung cho anh ĐTA và chị TTH cho đến khi các cháu thành niên hoặc đến khi có yêu cầu mới. Ngoài ra, bản án sơ thẩm còn giải quyết về án phí sơ thẩm và thời hạn kháng cáo của đương sự trong vụ án.

* Sau khi Tòa án nhân dân huyện Gia Lâm xét xử, anh ĐTA có đơn kháng cáo (đơn đề ngày 23-11-2018, ngày nhận 28-11-2018) với đề nghị không chấp nhận yêu cầu của chị TTH thay đổi người trực tiếp nuôi dưỡng con chung, vì lý do:

- Anh ĐTA có công việc ổn định, thu nhập cao, có chỗ ở hợp pháp tại khu vực dân cư có trình độ dân trí cao.

- Chị TTH đã thoả thuận cho anh ĐTA nuôi cả 02 con.

- Chị TTH không chỗ ở ổn định, phải thuê trọ nay đây mai đó, thu nhập thấp và không ổn định, hiện còn phải trả khoản nợ tại Ngân hàng Đầu tư & Phát triển Việt Nam (BIDV) – Chi nhánh Đống Đa. Mặt khác, chị TTH là người coi thường pháp luật, thiếu trách nhiệm khi không tự giác đóng góp tiền nuôi con; tư cách đạo đức, nhân cách của chị TTH không tốt. Nếu giao chị TTH trực tiếp nuôi con sẽ ảnh hưởng xấu đến sự phát triển thể chất, nhân cách của cháu Đỗ Hà Phương Linh. Theo đó, anh ĐTA đề nghị được tiếp tục trực tiếp nuôi dưỡng cháu Đỗ Hà Phương Linh.

* Quan điểm của chị TTH không đồng ý với kháng cáo của anh ĐTA và đề nghị giữ nguyên quyết định của bản án sơ thẩm.

Tại phiên tòa phúc thẩm:

- Anh ĐTA giữ nguyên nội dung kháng cáo và cùng luật sư cho rằng chị TTH yêu cầu thay đổi nuôi con là không phù hợp quy định tại khoản 2 Điều 84 Luật Hôn nhân & Gia đình. Theo đó, chỉ khi có một trong các căn cứ gồm cha, mẹ có thỏa thuận về việc thay đổi người trực tiếp nuôi con phù hợp với lợi ích của con, hoặc người trực tiếp nuôi con không còn đủ điều kiện trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con mới là căn cứ thay đổi người trực tiếp nuôi con. Việc chị TTH trình bày đã có đủ điều kiện nuôi con không là căn cứ để thay đổi người trực tiếp nuôi con. Anh ĐTA khẳng định chưa bao giờ có ý định ngăn cản chị TTH thăm nom con chung. Do lần đầu về thăm con chung, chị TTH đã tỏ thái

độ không đúng mực với ông nội của các cháu liên quan đến kinh tế (giải thể công ty) dẫn đến cãi vã. Tuy nhiên từ sau đó đến nay chị TTH vẫn đến thăm nom con chung mà không bị ai ngăn cản.

- Chị TTH cũng thừa nhận anh ĐTA có điều kiện tốt để nuôi con và thực tế đến nay chị TTH vẫn đến thăm con chung. Tuy nhiên, chị TTH cho rằng tâm lý của con không ổn, sợ sệt khi gặp mẹ là có nguyên nhân từ gia đình anh ĐTA. Bản thân anh ĐTA không trả lời điện thoại, tin nhắn và tránh mặt khi TTH hẹn lịch đến thăm nom hay đến đón con chung về thăm thân. Vì thế chị TTH vẫn đề nghị thay đổi xin nuôi con chung là cháu Đỗ Hà Phương Linh. Chị TTH khẳng định không trốn tránh trách nhiệm mà do được người trong cơ quan thi hành án giải thích là có thể đóng tiền cấp dưỡng 01 năm/lần nhưng không cung cấp được chứng cứ.

- Kiểm sát viên Viện kiểm sát nhân dân thành phố Hà Nội phát biểu: Về tố tụng, hoạt động tiến hành tố tụng của Tòa án và Hội đồng xét xử phúc thẩm là đúng quy định của pháp luật. Đương sự đã được thực hiện đúng quyền và nghĩa vụ tố tụng. Về nội dung, chị TTH đã có điều kiện nuôi con và muốn chia sẻ trách nhiệm với anh ĐTA nên đề nghị Hội đồng xét xử bác kháng cáo của anh ĐTA và giữ nguyên quyết định của bản án sơ thẩm.

Căn cứ vào các tài liệu chứng cứ có trong hồ sơ, được thẩm tra công khai tại phiên tòa, căn cứ vào kết quả tranh luận tại phiên tòa, ý kiến của Kiểm sát viên.

NHẬN ĐỊNH CỦA HỘI ĐỒNG XÉT XỬ

[1]. Anh ĐTA là bị đơn trong vụ án có đơn kháng cáo (đơn đề ngày 23-11-2018, ngày nhận 28-11-2018) và nộp tạm ứng án phí Hôn nhân & Gia đình phúc thẩm nên được coi là kháng cáo hợp lệ.

[2]. Tòa án nhân dân huyện Gia Lâm xác định quan hệ pháp luật xin thay đổi người trực tiếp nuôi con và giải quyết đúng thẩm quyền cũng như thủ tục tố tụng được quy định tại khoản 1 Điều 28, điểm a khoản 1 Điều 35, điểm a khoản 1 Điều 39 Bộ luật Tố tụng dân sự.

Xét nội dung kháng cáo của anh ĐTA, thấy rằng:

Khi ly hôn, chị TTH chưa có điều kiện về công việc, thu nhập và nơi ở ổn định nên đã thỏa thuận để anh ĐTA nuôi dưỡng cả hai con chung. Đây là ý thức và thái độ của chị TTH xuất phát từ tình thương của mình để con có môi trường sống và học tập tốt. Điều này có nghĩa là chị TTH thừa nhận anh ĐTA có điều kiện trực tiếp nuôi dưỡng 02 con chung. Nội dung này cũng được chị TTH thừa nhận tại phiên tòa phúc thẩm. Tài liệu, chứng cứ do anh ĐTA cung cấp như xác nhận của giáo viên chủ nhiệm lớp cháu Đỗ Hà Phương Linh và cháu Đỗ Hoàng Hà đã chứng minh cuộc sống và học tập của 02 con chung đang ổn định.

Chị TTH cung cấp tài liệu, chứng cứ về việc sau khi ly hôn đã sớm ổn định cuộc sống như tìm được công việc kế toán tại Công ty TNHH xây dựng và thương mại thép Lê Anh ở địa chỉ: Số 3, ngách 1, ngõ 36, phố Đông Thiên, phường Vĩnh Hưng, quận Hoàng Mai, thành phố Hà Nội với mức lương 15.000.000 đồng/tháng, đồng thời chị TTH khai có làm thêm công việc kế toán cho 03 công ty khác. Chị TTH đã mua trả góp được căn hộ 2406A, tầng 24, block A thuộc Toà nhà HH03 tại chung cư EcoLakeview số 32 phố Đại Từ, phường Đại Kim, quận Hoàng Mai, thành phố Hà Nội với diện tích 53,2m². Như vậy, chị TTH đã có điều kiện trực tiếp chăm sóc, nuôi dưỡng con chung. Tuy nhiên, theo quy định tại khoản 2 Điều 84 Luật Hôn nhân & Gia đình thì việc thay đổi người trực tiếp nuôi con sau ly hôn được giải quyết khi có một trong hai căn cứ là: Cha mẹ có thỏa thuận về việc thay đổi người trực tiếp nuôi con phù hợp với lợi ích của con, hoặc người trực tiếp nuôi con không còn đủ điều kiện trực tiếp trông nom, chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục con. Trong khi đó, giữa chị TTH với anh ĐTA không có sự thỏa thuận về thay đổi người trực tiếp nuôi con và như sự thừa nhận của chị TTH tại phiên tòa thì anh ĐTA có điều kiện trực tiếp nuôi dưỡng 02 con chung. Do đó, việc chị TTH chứng minh đã đủ điều kiện về chỗ ở, việc làm và thu nhập không là căn cứ để xin thay đổi người trực tiếp nuôi con chung.

Về lý do chị TTH cho rằng bị cản trở khi thăm nom con chung. Thấy rằng: Theo tài liệu của hồ sơ vụ án thì lần đầu sau ly hôn, chị TTH có đến gia đình anh ĐTA thăm hỏi con chung và xảy ra tranh cãi với ông Đỗ Văn Long là bố của anh ĐTA. Nguyên nhân tranh cãi không liên quan đến tranh chấp quyền thăm nom con chung của chị TTH. Lời khai của ông Đỗ Văn Long và bà Lê Thị Vuốt (bố mẹ đẻ anh ĐTA) thể hiện gia đình nhận thức được việc không có quyền cản trở chị TTH thăm nom con mà do chị TTH tỏ thái độ vô lễ, đã xúc phạm danh dự gia đình nên ông Đỗ Văn Long đuổi chị TTH ra khỏi nhà. Sau đó chị TTH vẫn đưa con đi chơi. Việc chị TTH vẫn có thể thăm hỏi con chung sau khi bị ông Đỗ Văn Long đuổi phù hợp với lời trình bày của người làm chứng là bà Đoàn Thị Thất tại Biên bản hòa giải ngày 12-9-2017 của UBND xã Dương Xá, huyện Gia Lâm. Tại Giấy xác nhận ngày 06-9-2017, 04 giáo viên từng trực tiếp chăm sóc cháu Đỗ Hà Phương Linh tại Trường mầm non xã Dương Xá đều khẳng định không nhận được bất cứ yêu cầu nào của anh ĐTA và gia đình đề nghị ngăn cản chị TTH tiếp xúc với cháu Đỗ Hà Phương Linh. Từ tháng 2-2017 chị TTH vẫn thỉnh thoảng đến thăm cháu Đỗ Hà Phương Linh tại trường mà không bị ai cản trở. Tại Biên bản làm việc ngày 06-3-2019 của Tòa án nhân dân thành phố Hà Nội, cháu Đỗ Hà Phương Linh xác nhận chị TTH vẫn đến thăm và mua quà cho cháu. Và, như thừa nhận của chị TTH

tại phiên tòa phúc thẩm thì đến nay chị TTH vẫn đến thăm nom con chung bình thường.

Mặt khác, theo quy định của pháp luật thì ngoài việc xem xét điều kiện chăm sóc, nuôi dưỡng thì việc thay đổi người trực tiếp nuôi con phải trên cơ sở nguyện vọng của con khi đã trên 7 tuổi. Tại giai đoạn chuẩn bị xét xử phúc thẩm, cháu Đỗ Hà Phương Linh sinh ngày 03-02-2012 đã trên 07 tuổi, có nguyện vọng ở cùng bố và anh trai. Thái độ và tâm lý của cháu Đỗ Hà Phương Linh biểu hiện rất tình cảm với bố là anh ĐTA và các thành viên trong gia đình. Cháu Đỗ Hà Phương Linh cũng thể hiện rất yêu quý mẹ là chị TTH chứ không như lo ngại của chị TTH về việc con chung bị tác động tâm lý, nhồi nhét tư tưởng không tốt về mẹ. Chị TTH cho rằng nguyện vọng của cháu Đỗ Hà Phương Linh muốn ở cùng với bố là không đúng, là bị áp đặt nhưng không đưa ra được chứng cứ. Quan điểm của chị TTH đề nghị tòa án xét xử giao cháu Đỗ Hà Phương Linh ở với mẹ một thời gian rồi cháu sẽ quen với cuộc sống mới là không cần thiết.

Do đó, việc chị TTH xin thay đổi người trực tiếp nuôi con Đỗ Hà Phương Linh là không phù hợp, sẽ xáo trộn cuộc sống, học tập và ảnh hưởng không tốt đến tâm lý con trẻ. Nếu đã có điều kiện ổn định, kinh tế tốt hơn thì chị TTH vẫn có thể thăm nom, chăm sóc, đóng góp tiền nuôi con chung chứ không nhất thiết phải thay đổi người trực tiếp nuôi dưỡng. Tòa án nhân dân huyện Gia Lâm chấp nhận yêu cầu của chị TTH xin thay đổi nuôi con, để giao cháu Đỗ Hà Phương Linh cho chị TTH nuôi dưỡng là không căn cứ. Cần chấp nhận kháng cáo của anh ĐTA, sửa bản án sơ thẩm theo nhận định như trên.

Anh ĐTA không phải chịu án phí Hôn nhân & Gia đình phúc thẩm.

Chị TTH phải chịu 300.000 đồng án phí sơ thẩm, được đối trừ số tiền đã nộp tạm ứng án phí.

Từ nhận định trên,

Căn cứ khoản 2 Điều 308 Bộ luật Tố tụng dân sự và khoản 2 Điều 29 Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 ngày 30-12-2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội.

QUYẾT ĐỊNH

I. Chấp nhận kháng cáo của anh ĐTA.

Sửa Bản án Hôn nhân & Gia đình sơ thẩm số 41/2018/HNGĐ-ST ngày 20-11-2018 của Tòa án nhân dân huyện Gia Lâm, thành phố Hà Nội. Cụ thể: Áp dụng Điều 84 Luật Hôn nhân & Gia đình và Điều 27 Nghị quyết 326/2016/UBTVQH14 ngày 30-12-2016 của Ủy ban thường vụ Quốc hội, xử:

1. Bác yêu cầu của chị TTH xin trực tiếp nuôi con là cháu Đỗ Hà Phương Linh, sinh ngày 03-02-2012.

2. Chị TTH phải nộp 300.000 đồng án phí xin thay đổi nuôi con, được đối trừ 300.000 đồng đã nộp tạm ứng án phí theo Biên lai số AA/2010/0003106 ngày 13-7-2017 tại Chi cục Thi hành án dân sự huyện Gia Lâm.

II. Án phí phúc thẩm: Anh ĐTA không phải chịu án phí phúc thẩm. Trả lại anh ĐTA 300.000 đồng đã nộp tạm ứng án phí tại Chi cục thi hành án dân sự huyện Gia Lâm theo Biên lai số AA/2010/0003988 ngày 27-11-2018.

III. Bản án phúc thẩm có hiệu lực pháp luật kể từ ngày tuyên án./.

Nơi nhận:

- Các đương sự;
- VKSND thành phố Hà Nội;
- TAND huyện Gia Lâm;
- Chi cục THADS huyện Gia Lâm;
- Lưu: hồ sơ vụ án, VP.

T/ M HỘI ĐỒNG XÉT XỬ PHÚC THẨM
Thẩm phán - Chủ tọa phiên tòa

Lê Trí Cường